UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Grammatica

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Apud plurimas gentes glorioſum eſt in bello occumbere. Etenim qui ſic è vita migrat funere & ſepulchro magnificentiſſime honoratur. *Plato in Max. & apud Stob ſerm.*48.

Ageſilaus nullam gloriam diligebat, pro qua non laboraſſet. *Xenoph. orat. de Ageſilao.*

Iter facientes per ſolem neceſſario comitatur vmbra; incedentibus vero par gloriam comes eſt inuidia. *Socrates apud Stob ſerm.* 28.

Gloriæ pulchritudo cito marceſcit ex inuidia, ceu morbo quodam. *Idem eodem ſerm.*

Gloria & opes abſque mente non tuæ ſunt poſſeſſiones. *Stob. ſerm.*4.

Gloria vanum & volatile quiddam eſt, auraque mobilius. *Senec. epiſt* 123.

Studia te tua elatum & nobilem efficient. *Idem epiſt.*21.

Ad gloriam & famam non eſt ſatis vnius opinio. Conſenſum multorum exigit. *Idem epiſt.*102.

Gloria multorum iudiciis conſtat. *Ibid.*

Gloria vmbra virtutis eſt: etiam inuitos commitabitur. Sed quemadmodum vmbra aliquando antecedit, aliquando ſequitur ita gloria aliquando ante nos eſt, viſendamque ſe præbet: aliquando in auerſo eſt, maiorque quo ſerior, vbi inuidia ſeceſſit. *Idem, epiſt.*79.

Et maximis periculis vrbes & priuati homines adipiſcuntur magnam gloriam, *Thucyd, lib.*

Vile corpus eſt iis qui magnam gloriam petunt. *Liuius, decad.*1. *lib.*2.

Spreta in tempore gloria, interdum cumulatior reddit. *Idem, eodem lib.*

Gloriam qui ſpreuerit, veram habebit, *Idem, decad.*3. *lib.*2.

Gloriam parare & quærere arduum eſt: neſcio an tueri difficilius ſit. *Decad.*4. *l.*7.

Cito gloria obſoleſcit in ſordidis hoſtibus: Nec quicquam indignius eſt, quam conſumi eam, vbi non poſſit oſtendi *Curtius libr.* 9.

Pulchrum eſt benefacere Reipub. etiam bene dicere haud abſurdum eſt. *Saluſt. de Coniurat. Catil.*

Mihi rectius eſſe videtur ingenii quam virium opibus gloriam quærere: & quoniam vita ipſa qua præimur, breuis eſt, memoriam noſtri quam maxime longum efficere. *Idem, Ibid.*

Gloria induſtria alitur: vbi eam dempſeris ipſa per ſe virtus amara atque aſpera eſt. *idem in fragmen.*

Expedita & compendiaria via eos ad gloriam peruenire Socrates dicebat, qui id agerent, vt quales videri vellent, tales etiam eſſent. Qua quidem prædicatione aperte monebat, vt homines ipſam potius virtutem, quam vmbram eius conſectarentur. *Valer. Max. li,*7.*c,*2.

Nulla eſt tanta humilitas quæ dulcedine gloriæ non tangatur, *idem lib.*8.*c.*14.

Gloria ne ab his qui contemptum eius introducere conantur, negligitur: quoniam quidem ipſis voluminibus nomina ſua diligenter adiiciunt, vt quod profeſſione eleuant vſurpatione memoriæ conſequantur. Sed qualiſcunque horum diſſimulatio, propoſito illorum longe tollerabilior eſt, qui dummodo æternam memoriam aſſequantur, etiam ſceleribus innoteſcere non dubitant. *idem, eo lib. &c.*

Niſi hominibus officium ac verecundia ſua conſtiterit, partarum rerum æquatus cælo cumulus ſedem ſtabilem non habebit. *Valer. Max. lib.*2.*c.*9.

Eximia gloria ſæpius fortunæ quam virtutis eſt beneficium. *Curtius, lib.*8.

Sola dulcedo gloriæ non ſeneſcit: nec vt quidam aiunt, in ſenecta lucrari magis delectat quam honore affici. *Thucyd. li.*2.

Qui mollitie præſentem gloriam amittunt, digni ſunt accuſatione, & digni odio qui appetunt non conuenientem gloriam. *idem eod. lib.*

In iis qui pro paribus præmiis certant, par ſtudium & gloriæ cupiditas ad ipſas res gerendas innaſci ſolet: in iis vero ad quos nullus inde fructus & emolumentum redit, nunquam innaſcuntur generoſi ſpiritus. *Dionyſ. Halic. lib.*3.

Gloriæ cupiditas res eſt infinita, & quæ terminum ad quem perueniri poſſit, nullum habet. *Plut. in Cicerone.*

Profecto ea vis eſt gloriæ, vt eius ſtudium eorum qui in Republ. verſantur ex animis doctrinam, veluti tincturam aliquam eluere poſſit: affectuſq; multitudinis ob conſuetudinem in iis effingere: niſi ſi quis admodum cautus ita cum hominibus agit, vt rerum non affectuum qui eas ſequuntur, particeps eſſe ſtudeat, *idem, ibid.*

Optimi mortalium altiſſima cupiunt. *Tacitus, annal. lib* 4.

Etiam ſapientibus, cupido gloriæ nouiſſima exuitur. *Idem, hiſt. lib.*4.

Multum poſſe ad ſalutem alterius honori multis, parum potuiſſe ad exitium, probro nemini fuit. *Am. Marcell. lib.*30.

Solet ampliſſima gloria obiecta eſſe ſemper inuidiæ.

¶ Historica Exempla.

Apud Lacedæmonios, qui ſtrenuam in bello operam nauaſſent ac pro patria fortiter occubuiſſent, oliua & aliis ... dibus vehebantur: ac demum amicti purpura ... ſe ac honorifice ſepulchris mandabantur. *Ælian ... hiſtoria.*

Chilonis Lacedæmonii funus, cum victore filio ... ſet, gaudio tota Græcia proſecuta eſt. *Plin. lib.*7.*c.*32.

Ageſilaum Archidami filium rerum geſtarum ... mum, in expeditione in Ægyptum mortuum Lacedæ... re multo quam alios reges ſepulturæ & funeris hono... *Pauſanias in Laconicis.*

Athenienſes ſe indigenas ab eaque quam incolebant ... tos & enutritos, nobilitatem ſuam prędicantes glori... *Zvving.*

Alexander Magnus, neque vndique neque gloria... tur omnem, vt Philippus: ſed cum tentarent eum ... pernix erat pedibus, in Olimpiis certare curriculo ve... biturus ſim, inquit, aduerſarios reges. *Plut. in Alexan...*

Muſarum nutricem fuiſſe Euphemen fingunt ... iis, qui eruditione ſua clarum ſunt conſecuti nomen ... talis ſpe ingenii ſui monumenta ad poſteros tranſm... *Zvving fol.*25.25.

Ioan. Picus Mirandula humanam gloriam pro n... aiebatque ſæpius, Famam viuis nonnihil, mortuis ... turam: tantamque propriam æſtimauit doctrinam ... tati Eccleſiæ, & eliminandis explodendiſque aduerſ... duceret. *Ioan. Franc. eius in Vita.*

Capaneum fuiſſe talem prodit Euripides: vt opum ... tumeſceret nihil, nec elatius ſaperet, quam pauperi... κὲν ἐπαινῶν *Calius lib.*20.*c.*23. *A. L.*

Timoleonti Corinthio nihil vnquam neque inſolen... ſum ex ore exiit. *Probus.*

¶ Hieroglyphica.

Per pauonem ſurrecta in orbem cauda hominem glo... exprimebant. *Pauo* enim pretioſam eam caudæ ſuppel... plurimum oſtentat, cum plurimos ad ſpectandum ... ſpexerit: quod ſi nullum admirari, adeſſe ue cognouerit ... dit velut indignatus. Hinc Ouid. *Laudata pauone ſup...* de ſibi placente dixit. *Pier. Valer. lib.*24.*pag.*220.*F.*

Bulla quoque pro gloria & faſtu hieroglyphice p... quis non aliter gloria turgeſcere videatur, quam Bul... geſcentis cuiuſdam figuræ ſpeciem præ ſe ferunt, ... *ſius.*

Non equidem hoc ſtudio, bullatis vt mihi nugis
Pagina turgeſcat.

*Pier. Val. lib.*41.*pag.*396.

¶ Emblema.

Ex arduis perpetuum nomen.
Emblema. cxxxi. And. Alciati.

Crediderat platani ramis ſua pignora paſſer,
Et bene, ni ſaxo viſa dracone forent.
Glutit hic pullos omnes, miſeramque parentem
Saxeus & tali dignus obire nece.
Hæc niſi mentitur Calchas monumenta laboris
Sunt longi, cuius fama perennis eat.

¶ Fabula.

Mercurius & Statuarius.

Auebat cognoſcere Mercurius, quantopere ab ho... leretur. Venit igitur in officinam ſtatuarii ſpecie emp... Iouis ſimulachro conſpecto, quanti iudicaret? interrog... audiſſet æſtimari denario, ſubridens. At Iunonis hoc ... quit. Aliquantulo pluris, inquit ſtatuarius, hoc vendo ... gno igitur? inquit Mercurius, faciamus enim precium ... ſtertiis inquit ille, habeto nouem. Contemplatus ve... & Mercuriale ſignum, quod & ipſum licitatur. Sper... rius multo æſtimatum illud iri, quippe Mercurii quod ... & interpretis Deorum, cuius numen in ſpe lucri omnes ... uocarent. Tum ſtatuarius: ſi tibi, inquit, emptis ſign... buntur illa duo de quorum precio percontatus es, ... hoc in cumulum accedet.

Fabula dicitur contra gloriæ cupidos, qui tamen ab ... magni fieri conſueuerint.

Grammatica.

Definitio et Etymol...

Grammatica, eſt ſcientia ſcribendi & cognoſcendi ... fertur, *ſecund. Ariſt.*6, *Top.* diciturq; à γράμμα, ... eſt litera, vnde & γραμματεία, ας, ἡ, quod eſt literatur... ματικὸς, ὁ, ὁ, literatorius dicitur.

Grammatica eſt ars literaria, quæ in emendate loquen... bendoque conſiſtit, vt literæ ſuas cuſtodiant voces, & ... reddant legentibus.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

[Gram]matica eſt peritia eorum, quæ magna in parte à Poetis ac [con]ſcriptoribus dicuntur. *Amm. in Porph.*

[Gram]matica eſt ſcire confuſionem de ipſis viginti quatuor lite[ris] ...ſices autem eſt docere cognitionem exactam & perſectam ... *Simpl. in Phyſ. l.1.*

[Gram]matici quia vocum figuras coſiderant, ideo octo orationis [partes ſpe]culantur: philoſophi autem cum rem tantum contem[plentur] ...ſola nominis & verbi ſpeculatione indigent, *inquit Beotius* [in intro]ductione ad Cat. Sill.

[Gra]mmatica ſermone vtitur, prout modus inflexionum & con[ſtructio]num intellectus ſimplicis & compoſiti complexe deſignati... ſimpliciter abſque eo quod ſciat de ſignificatu, vtrum ... *Albert. Magn. de prædicab.*

[Gra]mmaticus ille eſt, qui tenet quod in ſpecies vox diſtingui po[ſſit] ...quales, dum ore articulatim in verba mente concepta diſtin[guit]. *... Ficin. in Plat. Phileb. lib. 1. c. 28.*

[Gra]mmaticam eſſe Dionyſius Thracius peritiam experientiam[que eo]rum quæ apud Poetas plurimum verſantur: contra Ptolo[mæus Pe]ripateticus non eſſe Grammaticam contendit. Chares ha[bitum] ...inteſſe, quo ex arte dictiones, & ſenſa naſcerentur.

... inter Grammaticum criticumq; diſtinxit, illi, ſolam lin[guæ] ...notionem, huic & omnis logicæ peritiam tribuens.

...rus ait eſſe cognitionem earum dictionum quæ apud Poetas [...] apud communem vſum eſſent. *Ioan. Franc. Picus Mirand. & ex... ...ent. doct. Gen. lib. 1, c. 6.*

Grammaticæ alii tres faciunt partes: alii plures: Dionyſius & ...ſcentres, artificialem, hiſtoricam & propriam. Artificialem in ...a de elementis literarum, de partibus orationis, de orthographia ...tur. Hiſtoricam nonnulli condemnant & cenſent inſtabi[lem] ...a agit de perſonis, diuinis & humanis, heroicis locis. Propria ...a Poetas & hiſtoricos verſatur, *Ioan. Franc. Pic. Mirand. in exa. ...ent doct. Gen. l. 1. c. 6.*

Grammaticæ non ſolum neceſſarię ſunt Poetarum dictiones, ſed ...quæ in vſu communi ſunt notiones. *Ioan. Franc. Picus Mir. ...et. van. doct. Gent. l. 3. c. 3.*

Grammatica eſt omnium diſciplinarum fundamentum, *Franc. ... de Repub. l. 2. c. 1.*

¶ SCRIPTORES.

De Grammatica vide multa apud Quintilianum *l. 1. Orat. inſtit.* ...Grammatices origine, & quantum valeat, *lege Polydorum Virgil. ... de rerum inuent.* De excellentia Grammatices, *Plin. l. 7. c. 37.* De Grammat. & vocabulis, *Iſidor. in lib. Originum.* De illuſtribus [Gra]mmaticis, *C. Suetonij Tranquilli lib. extat.* De ratione docendi [Gra]mmaticam extat. *Synopſis Cœlij.*

...endi. Grammatici analectæ qui ſint? *Cæl. Rhod. l. 13. c. 31.* Vide ... de Grammaticis & horum conditionem, *Antholog. Græc. l. ... l. 2. ſect. 10. Gell. l. 4. c. 1. Crinit. l. 3. c. 8. Ælian. vari hiſtor. Græ...*

Gratia.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Gratia, Græce χάρις, ιτος, ἡ, & χάρισμα, ατος, τὸ dicitur, & χαρι[τόω], gratia impleo. Heb. *Chen*, fauor clementia, χανὸς dulcedo ... a verbo *Chanan*, gratia affecit, in gratiam recepit, miſer[tus eſt], beneſecit ex gratia, ſeu gratis. Græa. χανάω, lætifico aliquem [ob gra]tiam præſtitam: χάνος, Lætitia gratioſa. 2. *Chesedh* miſeri[cordia] ...affectus charitatis, à verbo *Chiſedh*, ſacrauit, conſecra[uit] ... *Iadhidh*, charus, amicus, dilectus, ſuauis, iucundus. *Todhah* [gratia]rum actio, εὐχαριστία, quæ conuenit Dei filiis adoptiuis in ... hominibus εὐδοκίας, i. beneplaciti, vt enim gratis nos De[us di]ligit in filio dilecto, ita gratiarum actionem requirit ab iis [quos in] gratiam recepit, quos vocauit, iuſtificauit, ſanctificauit: ... gratis per Chriſtum ſeruatorem glorificabit.

[Gr]atia hominum reſpectu eſt in qua amicitiarum & officiorum [alterius] memoria, & remunerandi voluntas continetur. *ſecundum ... in Rhetor.*

Gratia eſt, per quam dicuntur homines, roganti gratis aliquid ... non pro alia, nec vt ſibi quicquam, qui faciunt eueniat, ſed ... *ſecund. Cic. lib. 2. Rhet.*

Gratia nihil aliud eſt, quam quædam inchoatio gloriæ in nobis, ... quo indiget homo ad beatitudinem conſequendam. *... B. Thom ſecunda Secundæ. q. 23. art. 3.*

Gratia eſt virtus ſpecialis, reddens gratiam benefactori, *ſecund. ... Thom ſecunda Secundæ, quæ. 106. art. 1. eadem gratitudo dicitur.*

... eſt gratiarum actio, quæ iuſtos, & iuſtificatos decet, *Pſ. 33.*

Gratia eſt, in qua amicitiarum & officiorum alterius memoria [& al]terius remunerandi voluntas continetur. Cuius contrarium [in]gratitudo.

¶ LOCI BIBLICI.

Gratia per Chriſtum præſtita, *Ioan.* 1. 17. Gratia hominum magno animo contemnenda. *Gal.* 1. 10. gratia, præmium, *Ioan.* 6. 32.

Gratia, beneficentia, eleemoſyna, 2. *Cor.* 8. 4. 6. 19. & 9. 8. Gratia, fauor erga proximum, 2. *Sam.* 2. 6. & 15. 20. & 16. 17. 1. *Reg.* 2. 17. 1. *Chro.* 19. 2. *Act.* 24. 28. & 25. 5. 9. Gratia, venuſtas corp. *Prou.* 31. 30.

Gratiarum varietas fideles ad mutuam concordiam impellit, vt per illas mutuo collatas coaleſcant ea ſymmetria in vnum Chriſti corpus, quemadmodum membra corporis in vnum hominem coaleſcunt, 1. *Cor.* 12. *v.* 4. 7. 11. 12. 20. eæque quantumuis eximiæ ſint, vitiantur, ſi deſtituuntur charitate, 1. *Cor.* 13. 1. Gratiæ in nobis non ſunt negligendæ, 1. *Tim.* 14. 4.

Gratia, id eſt, fauor coram Deo, *Gen.* 6. 8. Ier. 31. 2. *Luc.* 1. 30. *Act.* 7. 46. 1. *Pet.* 5. 5. Coram hominibus, *Gen.* 30. 27. *Exo.* 3. 21. *Rut.* 2. 10. 1. *Reg.* 11. 16. *Dan.* 1. 9. *Act.* 2. 47. Coram Deo & hominibus, *Luc.* 2. 52. *Iac.* 4. 6. &c.

Gratia Dei Patris in Chriſto ad filios adoptionis pertinens. *Pſ.* 84. 12. *Zach.* 12. 8. *Rom.* 11. 5. 6. *Eph.* 3. 7. 1. *Tim.* 1. 14. *Heb.* 4. 16. 1. *Pet.* 5. 7. Gratia Ieſu Chriſti, id eſt gratia, quam Ieſus Chriſtus Deus homo ſua originali puritate ſanctiſſima, vitæ obedientia perfectiſſima, mortis ſatisfactione, apud Deum patrem ſuis membris acquiſiuit, *Rom.* 16. 20. 24. 1. *Cor.* 16. 23. 2. *Cor.* 13. 13. *Gal.* 6. 18. *Phil.* 4. 23. *Col.* 4. 18. 1. *Theſ.* 5. 25. 2. *Theſſ.* 3. 18. *Apoc.* 22. 21.

Gratia vnionis: *Ioan.* 1. 14. Gratia, miſericordiæ Dei & vitæ beatæ per Chriſtum in Euangelio propoſitæ efficax preconium, *Pſal.* 45. 3. *Luc.* 4. 22. Gratia, donum Spiritus ſancti, *Luc.* 2. 40. *Ioan.* 1. 16. *Act.* 10. 45. *Rom.* 1. 11. 2. *Cor.* 1. 12. *Eph.* 4. 7. 1. *Tim.* 4. 14. 2. *Tim.* 1. 6. 1. *Pet.* 4. 10.

Gratiæ effecta duo commemorantur, 1. *Tim.* 1. 14. nempe fides à qua ſit abſorpta ignorantia: & charitas, quæ indomitæ illi credulitati ſucceſſit, idque ex gratia in Chriſto Ieſu. Gratiæ redundantia, pro gratia redundante, Hebraiſmus, *Rom.* 5. 17.

Gratia qua quis hominibus eſt gratus, à Deo eſt, *Exod.* 3. 21. & 11. 3. & 12. 16. 2. *Reg.* 25. 27. *Eſd.* 2. 5. *Tob.* 1, 13. *Pſ.* 106. 46. *Ier.* 40. *v.* 2, 3. 4, *Dan.* 1. 9, *Act.* 24, 23, & 27, 3, & 28, 16.

Gratia in genere, pro beneficio, 2. *Cor.* 1, 15. *Ruth.* 2, 20. 2, *Sam.* 2. 6, & 15, 20, *Prou.* 4, 9. *Eccl.* 7, 37. & 29, 20. pro beneficio diuino & dono Dei μετωνυμικῶς, 2. *Cor.* 1, 12. & 8, 1. pro Conſulatione, *Eph.* 4, 29. pro ſpirituali, id eſt, Euangelico Dei cultu, *Heb.* 13, 9. pro gratuitis Spiritus ſancti Donis pleno cornu per Chriſtum è cœlis in ſuos effuſis, *Io.* 1, 16 pro gratuitis Dei donis, 1. *Pet.* 1, 4. & 5, 10. 2, *Pet.* 3, 18 pro Eleemoſyna, 2. *Cor.* 8, 4 pro Fauore, *Gen.* 6, 8 & 18, 3 & 19, *v.* 19 & 39, 21 *Exo.* 12, 36 *Tob.* 1, 3 *Eſth.* 2, 17 *Prou.* 13, 15 *Eccl.* 4, 25 *Daniel.* 1, 9 *Act.* 2, 47 & 24, 27 & 25, 9 pro fide & eius ſalutiferis effectibus, *Heb.* 12, 15. 1 *Pet.* 5, 12 Pro gratuito & æterno Dei fauore, fonte nimirum ex quo omnia Dei beneficia ſalutaria in nos promanant: quod paſſim Apoſtoli demonſtrant. Per noſtra in Chriſto, per Chriſtum iuſtificatione, *Act.* 13, 43 pro gratuita iuſtitiæ Chriſti imputatione, *Rom.* 5, 17. 20 pro Dei erga homines Munificentia, 2. *Cor.* 9, 8 pro grato obſequio, 1. *Pet.* 2, 19 pro efficaci præſentia S. Spiritus, *Act.* 14, 26.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Gratia à ſolo Deo datur.

Gratiam & gloriam dabit Dominus. *Pſalm.* 83.

Qui bonus eſt, hauriet gratiam à *Domino*. *Prou.* 12.

Oculi tui vias *Domini* cuſtodiant, vt addatur gratia capiti tuo. *ibidem.*

Gratia datur in conſpectu omnis viuentis. *Eccl.* 7.

Eſt datum quod non eſt vtile, & eſt datum cuius retributio duplex eſt, *Eccl.* 20.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris, *Eſa.* 11.

Omnes ſitientes venite ad aquas, & qui non habetis argentum, properate, emite & comedite. Venite, emite abſque argento, & abſque vlla commutatione vinum & lac, 55.

Gratia & veritas per Ieſum Chriſtum facta eſt, *ioan.* 1.

Et de plenitudine eius omnes nos accipimus, *ibid.*

Non poteſt homo accipere à ſe quicquam, niſi fuerit ei datum de cœlo, 3.

Nullus ergo propriis viribus valet ingredi ianuam fidei, niſi pate faciente & operante gratia *Dei*, *Act.* 15.

Omnes enim peccauerunt, & egent gloria *Dei*, *Rom.* 3.

Vbi autem abundauit peccatum, ſuperabundauit & gratia, vt ſicut regnauit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per iuſtitiam in vitam æternam per Ieſum Chriſtum *Dominum* noſtrum, *Rom.* 5.

Stipendia peccati mors, gratia autem *Dei* vita æterna in Chriſto Ieſu *Domino* noſtro. 6.

Igitur non volentis, neque currentis, ſed eſt *Dei* miſerantis. 9.

Sufficit tibi gratia mea. 2. *Cor.* 12.

Vnicuique autem noſtrum data eſt gratia ſecundum menſuram donationis Chriſti, *Epheſ.* 4.

Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiæ eius, vt miſericordiam conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno, *Heb.* 4.

Deus enim ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiã, 1. *Pet.* 5.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN